

NASTARTUJ SE v Česku

npi | Národní pedagogický institut
České republiky

**MS
MT**
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

unicef
pro každé dítě

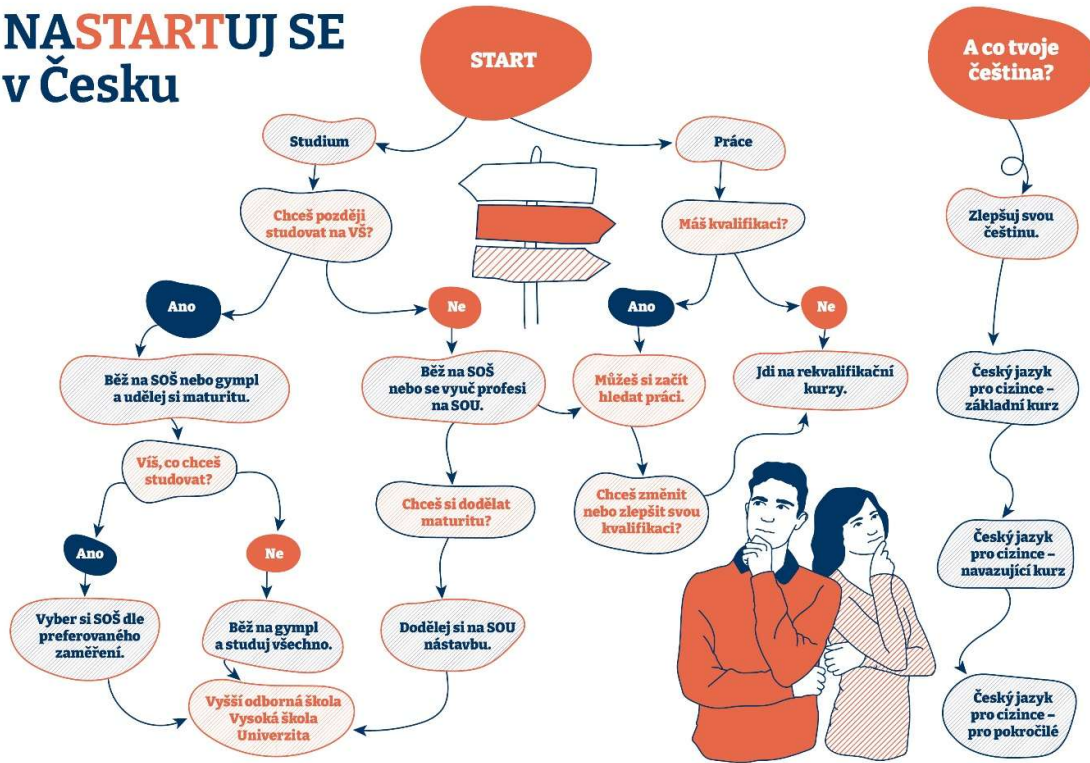
Ahoj, vítěj v Česku.

Tenhle materiál ti pomůže zorientovat se v systému českých škol a tvých možnostech vstupu na český pracovní trh. Pokud nebudeš rozumět, neboj se nás kontaktovat. Jsme tu pro tebe.

OBSAH

1. KVALIFIKACE	4
2. MOŽNOSTI STUDIA PO ZÁKLADNÍ ŠKOLE	4
3. JAK SE DOSTAT NA STŘEDNÍ ŠKOLU	6
4. ROVNOU DO PRÁCE	8
5. KDO TI MŮŽE POMOCT	9
6. SHRNUÍ	10
7. UŽITEČNÉ ODKAZY	11

NASTARTUJ SE v Česku

1. KVALIFIKACE

1.1 CO JE TO KVALIFIKACE?

Kvalifikace znamená, že máš dostatečné znalosti, dovednosti a kompetence, abys mohl dělat určitou práci. Získáš ji studiem, kurzy nebo praxí.

PRO TIP: Čím lepší je tvoje kvalifikace, tím můžeš získat lepší a lépe placenou práci.

Ještě nevíš, co chceš dělat? Inspiruj se. Tady najdeš seznam všech existujících [povolání](#) a [kvalifikací](#) v ČR.

1.2 JAK ZÍSKAT KVALIFIKACI?

- Studuj. Kvalifikaci získáš studiem na **střední škole s výučním listem** (= typ certifikátu) **nebo s maturitou** (= závěrečná zkouška na SŠ). Po maturitě můžeš jít na **vyšší nebo vysokou školu** a svou kvalifikaci zvýšit.
- Rekvalifikuj se. Po škole nebo při práci můžeš absolvovat **rekvalifikační kurzy** a změnit obor.
- Vzdělávej se dál a zvyšuj svou hodnotu na trhu práce.

1.3 KVALIFIKACE PRO RŮZNÉ DRUHY PRÁCE

- Jestli chceš dělat **řemeslo** a pracovat manuálně (např. jako kuchař, elektrikář, zedník), potřebuješ **výuční list z učiliště** (= typ střední školy, kde se řemeslo naučíš). Po učilišti si můžeš udělat nástavbu a maturitu nebo začít rovnou pracovat.
- Pro práci v oborech jako technika, ekonomika, zdravotnictví nebo informační technologie budeš potřebovat **maturitu z odborné školy** nebo vysokou školu.

2. MOŽNOSTI STUDIA PO ZÁKLADNÍ ŠKOLE

2.1 STŘEDNÍ ŠKOLY

Po ukončení základní školy si můžeš vybrat mezi **gymnáziem nebo střední odbornou školou s maturitou** nebo **učilištěm s výučním listem**.

PRO TIP: Před výběrem střední školy si odpověz na otázky: *Co tě baví? V čem jsi dobrý/á? Co chceš v budoucnu dělat? Učíš se rád/a?*

➤ GYMNÁZIUM

Co to je? Gymnázium je typ střední školy, která ti dá **široké všeobecné vzdělání** a připraví tě na další studium na vysoké škole. Obvykle trvá čtyři (tzv. čtyřleté gymnázium) nebo osm let (tzv. osmileté gymnázium; po 5. třídě ZŠ).

Co získáš? Na gymnáziu získáš teoretické všeobecné znalosti z předmětů, jako je čeština, matematika, cizí jazyky, biologie, fyzika, chemie, dějepis, zeměpis a další. Gymnázia nejsou specializovaná, ale dávají pevné základy pro studium na vysoké škole. Gymnázium je ukončené **maturitní zkouškou**, ze které dostaneš **maturitní vysvědčení** (= certifikát o úspěšném ukončení studia na SŠ).

Pro koho to je? Gymnázium je ideální pro ty, kteří si ještě nevybrali svou budoucí profesi nebo pro ty, kteří chtějí všeobecné vzdělání před studiem na vysoké škole.

POZOR: Tento typ školy je časově náročný, vyžaduje zájem o učení se a zvládnutí náročných maturitních zkoušek.

➤ STŘEDNÍ ODBORNÉ ŠKOLA (SOŠ)

Co to je? Na střední odborné škole **se specializuješ na určitou oblast**, třeba na techniku, zdravotnictví, ekonomiku nebo informační technologie. Studium trvá 4 roky a je zakončené **maturitní zkouškou**.

Co získáš? Po maturitě můžeš začít pracovat nebo pokračovat ve studii na vysoké škole. Kromě teorie se na odborných školách učíš i **praktické dovednosti**.

Příklady oborů: Můžeš studovat obory jako elektrotechnika, zdravotnictví, gastronomie, stavebnictví nebo cestovní ruch. Jestli tě už teď baví nějaká **konkrétní oblast/činnost**, střední odborná škola je skvělá volba.

➤ UČILIŠTĚ (SOU)

Co to je? Tady se učíš hlavně **praktické dovednosti**, které ti pomůžou stát se profesionálem v určitém **řemesle**. Studium trvá 3 roky a na konci dostaneš **výuční list**.

Co získáš? Výuční list je doklad o tom, že umíš konkrétní řemeslo, a po dokončení školy můžeš rovnou nastoupit do práce. Pokud chceš **řemeslo i maturitu**, můžeš si studium prodloužit o 2 roky (tzv. nástavba) a maturitu si udělat. Po maturitě můžeš pokračovat i na vysokou školu.

Příklady oborů: Můžeš se vyučit na kuchaře, kadeřníka, automechanika, elektrikáře, zedníka nebo třeba instalátéra. Po ukončení učiliště budeš mít **kvalifikaci** pro danou práci. Pokud budeš chtít kvalifikaci změnit, můžeš absolvovat **rekvalifikační kurz**.

PRO TIP: Rekvalifikační kurzy můžeš absolvovat kdykoliv během své kariéry.

2.2 FORMY STUDIA

- **denní/prezenční studium** = Chodíš do školy každý den pět dní v týdnu. Vhodné pro kombinaci s brigádou.
- **dálkové studium** = Chodíš do školy cca 1x za týden, zbytek času využiješ na samostudium, plus máš nárok na konzultace. Vhodné pro kombinaci s prací/brigádou.
- **distanční studium** = Věnuješ se hlavně samostudiu, studuješ online, plus máš nárok na konzultace. Vhodné pro kombinaci s prací/brigádou.
- **kombinované studium** = Kombinace všech forem. Vhodné pro kombinaci s prací/brigádou.

PRO TIP: Než se na školu přihláš, zjisti si, jaké formy studia nabízí.

2.3 UZNÁVÁNÍ PŘEDMĚTŮ

Pokud už jsi na jiné střední škole některé předměty nebo celé ročníky úspěšně absolvoval, můžeš podat **žádost o jejich uznání**. Zajdi s vysvědčením na studijní oddělení nebo se obrať na vedení školy.

2.4 SPECIFIKA STUDIA NA SŠ PRO CIZINCE

Jako žák cizinec máš nárok na:

- 100–400 hodin bezplatné jazykové přípravy,
- individuální vzdělávací plán,
- pomoc asistenta pedagoga, a další formy pomoci.

Zajdi na studijní oddělení a zjisti, co tvoje škola nabízí. Další informace najdeš [tady](#) nebo přímo na [webu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky](#). Případně také [tady](#).

3. JAK SE DOSTAT NA STŘEDNÍ ŠKOLU

3.1 PODMÍNKY, PŘIHLÁŠKA, PŘIJÍMAČKY

- 1) Na webu vybrané školy zjisti, zda **splňuješ podmínky** k přijetí.
- 2) **Podej si přihlášku**, termín je obvykle do konce února. Podávej papírově nebo online, ale online je to lepší.
- 3) **Jdi na přijímačky** = obvykle testy z češtiny a matematiky. Pokud máš v ČR dočasnou ochranu, můžeš požádat o prominutí přijímaček z češtiny a jít jen na osobní pohovor. Na učiliště často berou bez přijímacích testů.

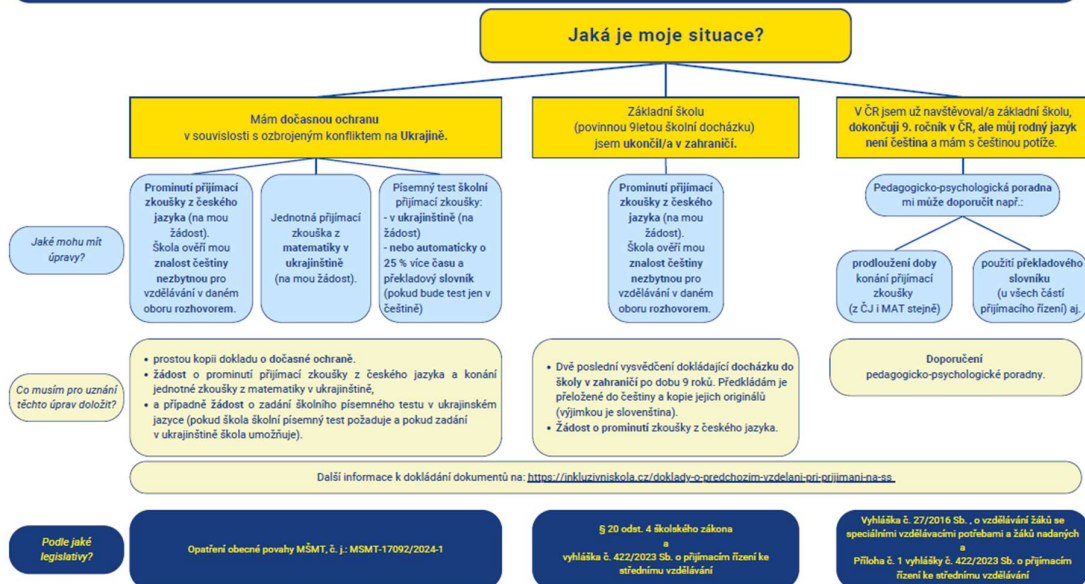
Hlídej si termíny. Vše o termínech a přijímačkách najdeš v ukrajinštině [tady](#) nebo [tady](#).

PRO TIP: Podej si až 3 přihlášky a zvyš svoje šance! Nebo celkem 5, pokud se rozhodneš pro další 2 obory na umělecké škole s talentovými zkouškami.

3.2 SPECIFIKA PODMÍNEK PRO UCHAZEČE Z UKRAJINY

Jsi z Ukrajiny? Následující schéma ti může pomoci.

Úpravy přijímacích zkoušek pro šk. rok 2025/2026 pro uchazeče s odlišným mateřským jazykem

Aktuální podmínky pro uchazeče z Ukrajiny najdeš [tady](#).

4. VYSOKÉ ŠKOLY

4.1 NOSTRIFIKACE MATURITNÍHO VYSVĚDČENÍ

Po maturitě můžeš pokračovat ve studiu na vysoké škole nebo na vyšší odborné škole. Pokud jsi nematuroval/a v ČR, pravděpodobně si budeš muset nechat maturitní vysvědčení **nostrifikovat**. Informace o uznávání zahraničního vzdělání najdeš [tady](#).

4.2 STUDIUM NA VYSOKÉ ŠKOLE V ČR

Vysoké školy obvykle nabízí studium v prezenční (denní), distanční (dálkové) nebo kombinované formě. Studijní programy mají 3 stupně: bakalářský, magisterský a doktorský.

Studium v češtině je v ČR na veřejných VŠ zdarma. Studium v angličtině se platí.

Některé vysoké školy také nabízí přípravné kurzy na přijímací zkoušky. Tyto kurzy jsou obvykle placené a informace o nich najdeš na webu dané vysoké školy.

Seznam všech vysokých škol najdeš [tady](#). Další užitečné informace najdeš [tady](#) nebo taky [tady](#).

4.3 VYŠŠÍ ODBORNÉ ŠKOLY

Další možností po maturitě je studium na vyšší odborné škole, které obvykle nejsou tak náročné jako vysoké školy. Vybírat můžeš z těchto škol a [oborů](#) nebo z těchto [škol](#).

Výuka na VOŠ probíhá podobně jako na střední škole každý den pět dní v týdnu. Denní studium trvá 3 roky.

Další informace najdeš [tady](#).

5. ROVNOU DO PRÁCE

Pokud po základní nebo střední škole nechceš dál studovat, ale chceš si najít práci, máš i v tom případě několik možností.

5.1 KURZY ČEŠTINY

Kurzy češtiny můžeš absolvovat v komerčních jazykových školách (za peníze), v neziskových organizacích (zdarma) nebo **formou rekvalifikace** (zdarma, platí za Tebe Úřad práce ČR).

Čeština formou rekvalifikace nabízí 3 úrovně:

- Český jazyk pro cizince – základní kurz
- Český jazyk pro cizince – navazující kurz
- Český jazyk pro cizince – pro pokročilé

Můžeš studovat prezenčně, online nebo v kombinované formě. Více informací a aktuální nabídku najdeš [tady](#).

5.2 DALŠÍ REKVALIFIKAČNÍ KURZY

Úřad práce ČR nabízí další rekvalifikační kurzy, které můžeš často absolvovat zdarma. Na kurzech získáš potřebnou kvalifikaci a zvýšíš svou šanci najít dobrou práci. Na konci kurzu je zkouška a po jejím absolvování dostaneš certifikát. Vybírej [tady](#).

Užitečné pojmy:

- **uchazeč o zaměstnání** = nezaměstnaná osoba, osoba bez práce, která je v evidenci Úřadu práce ČR
Chceš se stát uchazečem? Vyplň [formulář](#).
A požádej také o (finanční) podporu v nezaměstnanosti. Vyplň [další formulář](#).
POZOR: Nemůžeš žádat o podporu, když nejsi uchazeč.
- **zájemce o zaměstnání** = zaměstnaná osoba, která chce změnit své pracovní uplatnění/kvalifikaci
Vyplň [formulář](#), domluv si schůzku na Úřadu práce ČR s kariérovým poradcem, který Ti pomůže zabezpečit rekvalifikaci.
POZOR: Jako zájemce o zaměstnání nemůžeš žádat o (finanční) podporu v nezaměstnanosti.
- **zvolená rekvalifikace** = uchazeč si sám vybere rekvalifikaci a vzdělávací instituci, kde kurz absolvuje, pak informuje ÚP a vyplní [formulář](#)
TIP: Během 3 let za Tebe ÚP může zaplatit rekvalifikační kurzy celkem za 50 000 Kč.

Databáze rekvalifikačních kurzů a kurzů dalšího vzdělávání je [tady](#).

- **zabezpečená rekvalifikace** = kurz organizuje ÚP, který kurz zaplatí a také ti bude vyplácet 60 % předchozího čistého měsíčního příjmu

Formulář k zabezpečené rekvalifikaci najdeš [tady](#).

5.3 KURZY DALŠÍHO VZDĚLÁVÁNÍ

Komerční kurzy

Mimo systém rekvalifikací najdeš také mnoho dalších kurzů, které nejsou regulované státem. Jednotná databáze neexistuje, takže googluj nebo koukni [sem](#).

Kurzy digitálního vzdělávání

Na [e-shopu](#) si vyber konkrétní kurz digi vzdělávání **v oblasti IT** (obsluha, tvorba, správa softwaru, PC a počítačových sítí apod.) nebo **v oblasti Průmyslu 4.0** (robotizace, digitalizace práce, AI apod.) a přihlas se. ÚP Ti proplatí až 100 % z celkové ceny kurzu. Během 3 let můžeš využít až 50 000 Kč.

Kurzy hledej v těchto kategoriích:

- Obsluha strojů a zařízení
- Počítačové a IT kurzy
- Programování
- Strojírenství, svařování a automobilový průmysl
- Ostatní technické obory

POZOR: Podmínkou těchto kurzů je minimální věk 18 let.

5.5 BRIGÁDY

Pokud ještě studuješ, ale chceš si trochu vydělat, můžeš zkusit brigády nebo práce na částečný úvazek. Nejčastěji jde o pozice v obchodech, kavárnách, administrativě nebo pomocné práce ve firmách. Brigády můžeš hledat na www.jobs.cz nebo www.prace.cz nebo <https://tymbe.cz/ua>

6. KDO TI MŮŽE POMOCT

Je toho moc? Potřebuješ pomoc? Neboj se o ni říct. Jsme tu pro Tebe. Kontaktovat můžeš například:

- **KARIÉRNÍ PORADCI VE ŠKOLÁCH**

Poradí ti s výběrem dalšího studia, s volbou povolání nebo s tím, jak napsat životopis.

- **ÚŘAD PRÁCE ČR**

Úřad práce **pomáhá lidem, kteří hledají práci**. Kontaktuj ho, když nevíš, jakou práci si vybrat, chceš absolvovat rekvalifikaci nebo potřebuješ poradit s hledáním zaměstnání.

Zaregistruj se tam, když jsi nezaměstnaný a získej podporu nebo pomoc při hledání zaměstnání. Také ti tam pomůžou s napsáním životopisu nebo motivačního dopisu.

- **INFORMAČNÍ A PORADENSKÁ STŘEDISKA (IPS)**

Najdeš je v každém kraji ČR, kde ti specialisté poradí se vzděláváním (volba školy) a pracovními možnostmi (práce, brigáda).

▪ NEZISKOVÉ ORGANIZACE

Existuje spousta organizací, které Ti pomůžou bezplatně/zdarma a rádi.

<https://migracnikonsorciium.cz/cs/kdo-jsme/#clenske-organizace>

<https://cesty.jaczech.org/pro-ua-mladez/>

<https://www.integracnicentra.cz/>

7. SHRNU TÍ

7.1 PODMÍNKY PRO STUDIUM

- Po dokončení ZŠ, která je v ČR povinná, můžeš pokračovat na SŠ. Na SOŠ a gymnázium musíš absolvovat přijímací zkoušky, na učiliště můžeš často bez nich.
ZŠ → SOŠ nebo gymnázium → práce nebo VŠ
ZŠ → SOU → nástavba s maturitou → práce nebo VŠ
ZŠ → SOU → práce
- Přijímací zkoušky jsou obvykle testy z češtiny a matematiky. Na umělecké školy se dělají talentové zkoušky. Některé školy berou bez přijímacích zkoušek.
- Absence ve škole musí být vždycky omluvena.
- Kvalifikaci na SŠ získáš absolvováním maturitní zkoušky nebo získáním výučního listu.

7.1 PODMÍNKY PRO VSTUP NA PRACOVNÍ TRH

ZŠ → práce

SŠ → práce

VĚK

- V ČR můžeš legálně pracovat od 15 let, ale musíš mít ukončenou ZŠ.
- Plnohodnotné pracovní smlouvy a výdělek jsou možné až od 18 let.
- Pokud pracuješ dřív, např. na brigádě, platí pro tebe vyšší ochrana při práci. Například nesmíš pracovat přesčas nebo v noci.

KVALIFIKACE

- Čím lepší kvalifikace, tím lepší pozice, pracovní i platové podmínky.
- Kvalifikaci získáš formálním vzděláním (výuční list, maturita, VŠ diplom) nebo praxí (např. rekvalifikace).

PRACOVNÍ SMLOUVA

- Když tě zaměstnavatel přijme, podepíšeš pracovní smlouvu, ve které budou podrobně popsány tvé pracovní podmínky, místo výkonu práce, mzda/plat, pracovní doba a náplň práce.
- Nepodepisuj nic, čemu nerozumíš.

ZKUŠEBNÍ DOBA

- Obvykle trvá 3 měsíce.
- Pro Tebe i pro zaměstnavatele je to šance zjistit, jak Ti to v práci jde.
- Když si nebudeš jistý, můžeš v této lhůtě z práce odejít (bez výpovědní doby).

DANĚ A POJIŠTĚNÍ

- Z platu budeš muset automaticky odvádět daně a sociální a zdravotní pojištění. Tyto peníze jdou státu a slouží např. k financování zdravotnictví, školství a důchodů. V případě nemoci nebo nezaměstnanosti Ti zajistí zdravotní péči a sociální zabezpečení.

POVINNOSTI VŮČI ZAMĚSTNAVATELI

- Do práce musíš chodit včas, plnit zadané úkoly (vycházející z Tvé náplně práce) a respektovat pracovní řád.
- S problémy nebo otázkami na pracovní podmínky se můžeš obrátit na svého nadřízeného nebo personální oddělení firmy.

8. UŽITEČNÉ ODKAZY

7.1 FORMÁLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

<https://inkluzivniskola.cz/>

<https://msmt.gov.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr>

<https://doskolyspolecne.cz/>

<https://www.edu.cz/ukrajina/>

<https://priprava.to-das.cz/uk/>

<https://www.prihlaskynastredni.cz/stredni-skola.php>

<https://www.infoabsolvent.cz/>

7.2 PORTÁLŮ S NABÍDKAMI VOLNÝCH PRACOVNÍCH MÍST

www.uradprace.cz/web/cz/volna-mista-v-cr

<https://tymbe.cz/ua>

www.profesia.cz

www.superkariera.cz

www.prace-jobcity.cz

www.jobs.cz

www.prace.cz

www.agentka.cz

www.hledampraci.cz

www.dobraprace.cz

www.jobhunter.cz

www.jobsik.czv

www.praceprace.cz

www.pracezarohem.cz

7.3 PORTÁLY ÚŘADU PRÁCE ČR

Seke pro Ukrajince: <https://www.uradprace.cz/web/cz/pomoc-pro-obcany-ukrajiny-a-jejich-zamestnavatele>

Tematický rozcestník: <https://www.uradprace.cz/web/cz/pro-obcany>

Videa a podcasty: <https://www.uradprace.cz/zamestnanost-vidoa#laPS>

Letáky, rady, informace: <https://www.uradprace.cz/web/cz/zamestnanost-letaky>

E-shop rekvalifikací: <https://www.mpsv.cz/jsem-v-kurzu>